

Historisk Samfunds generalforsam- ling den 30. maj 1995

Fomandens beretning

Historisk Samfund for Roskilde Amt har i år 85 år på bagen og kan vel ikke længere kaldes nogen årsunge. Set i bakspejlet er der nok grund til med en vis tilfredshed at kunne konstatere, at det lige siden foreningens start i 1910 er lykkedes - trods moms og stærkt stigende trykkeomkostninger - praktisk talt hvert år at udgive Historisk Årbog fra Roskilde Amt - en årbog som ikke er til at komme uden om, hvis man vil beskæftige sig med amtets historie. Bestyrelsen anser fortsat denne bogproduktion som afgørende for foreningens profil udadtil, ja som en af de væsentligste forudsætninger for Historisk Samfunds eksistensberettigelse.

Med årbogen for 1994 vendte vi - efter de sidste års temanumre - for en stund tilbage til den gamle form med flere forskellige forfatteres belysning af byens og egnens historie gennem tiderne. Vi har indtryk af, at dette lidt mere varierende indhold er faldet i medlemmernes smag, selv om "den gamle redaktør" nok vil være taknemlig for at modtage flere bidrag fra amtets mange historisk interesserede amatører, således at årbogens indhold bliver mindre præget af professionelle historikere og museumsfolk. Kom derfor frit frem af busken, såfremt I har samlet lokalhistorisk materiale i den hjemlige computer! Redaktionen hjælper gerne med den endelige udformning.

Med henblik på at reducere trykkeudgifterne har vi i 1994 ladet os moms-registrere hos Told- og Skatteregionen som "Historisk Samfunds Forlag". Det giver kassereren noget ekstra arbejde med bogføring og kvartalsvise indberetninger til det kære væsen, men den tilbagebetalte momsrefusion på 8.200 kr. i årets regnskab kan jo godt være anstrengelserne værd.

I nutidens PR-samfund er man som kulturel forening nødt til at gøre omverdenen opmærksom på sin eksistens. Med dette i baghovedet er Historisk Årbog nu optaget med en helside i et katalog med navnet "a'jour" over 60 danske historiske tidsskrifter og årbøger, som Dansk Historisk Fællesråd udgav i 1994.

Der er i aften fremlagt et antal eksemplarer af dette katalog, som deltagerne i generalforsamlingen er velkomne til at tage gratis med hjem.

Med samme hensigt lejede Historisk Samfund sammen med Roskilde

Museum, Vikingeskibshallen og Museet for Samtidskunst en stand på den store bogmesse i Forum i dagene 18.-20. november 1994. Standen var med sin beliggenhed ved siden af Gyldendals meget store stand velbesøgt, og selv om salget ikke var overvældende stort, fik vi vist flaget over for mange tusinde - og det er vel nok en messe værd!

Arbejdet med andet bind af Roskilde bys historie, der lige som første bind udgives af Historisk Samfund, er i det forløbne år skredet afgørende frem. Dette bind, der vil omfatte tiden fra 1536 til 1973, skal udkomme i forbindelse med Roskildes 1000 års jubilæum i 1998. Redaktionsudvalget, hvor Historisk Samfund er repræsenteret med mig som formand, har nu sammen med forfatterkollegiet udarbejdet den endelige synopsis for bogen, og de fem forfattere er godt i gang med at skrive teksten, der kræver megen ny forskning i gamle dokumenter i rigs- og landsarkiv. Det omfattende helt nye og hidtil ukendte kildemateriale har medført, at redaktionsudvalget har skønnet, at andet bind vil blive på ca. 550 sider eller 120 sider større end første bind, men det vil fremtræde i samme fine og rigt illustrerede udstyr som bind 1. Der er således noget at glæde sig til i foråret 1998, idet Historisk Samfunds medlemmer vederlagsfrit vil få bogen tilsendt i stedet for årbøgerne for 1997 og 1998. Det bør være en god tilskyndelse til allerede nu at blive nyt medlem af Historisk Samfund, idet kun medlemmer, der har betalt kontingent for disse år, vil opnå denne store økonomiske fordel. Fortæl det til nogle af dine venner og bekendte, mens tid er! Til dette formål kan der i aften afhentes informations- og indmeldelseskort nede ved bordet. Tag et par stykker med hjem sammen med kataloget.

Apropos Roskilde bys 1000-års jubilæum er Historisk Samfund nu repræsenteret i den arbejdsgruppe, der skal arbejde nærmere med forslag til historisk formidling i forbindelse med jubilæet. Historisk Samfunds hovedbidrag vil som nævnt blive andet bind af byens historie, men andre gode forslag er for tiden på vej, selv om det nok er for tidligt at røbe nærmere detaljer herom.

Som nævnt i sidste års beretning har Historisk Samfund indgået et samarbejde med Roskilde Kunstforening, Roskilde Musikforening og Roskilde Højskoleforening om et kulturelt projekt med navnet "Europæiske byer - den kulturelle dimension". Formålet er at gøre det kulturelle liv, der udfolder sig i de europæiske byer, som Roskilde har samvirke med, levende og konkret for byernes borgere gennem udstillinger, foredrag og udveksling af kulturelt materiale. Der foreligger foreløbig officielt tilsagn om deltagelse fra Charleroi i Belgien, Evora i Holland og Speyer i Tyskland, og der er planlagt forskellige arrangementer i 1996, heriblandt udstillinger i Palæfløjen i november og december 1996. Projektet har foreløbig modta-

get støtte fra Kulturby-96 på 75.000 kr., og der ansøges om yderligere bidrag fra EU's kulturstøtteprogram. Historisk Samfund påregner i nærmeste fremtid at kontakte museet i Speyer og Speyers historiske forening om et gæsteforedrag om Speyer bys historie, der som universitets- og domkirkeby på mange måder har paralleller til Roskilde bys historie.

Hvis vi herefter vender os til dagen og vejen i det forløbne år, bør det nævnes, at den traditionelle sommerudflugt løb af stabelen den 10. september 1994 med en velbesøgt tur til Sydsjælland og Lolland-Falster. Efter et besøg på Sydsjællands Museum i Vordingborg, hvor museumsinspektør Keld Møller Hansen fortalte om de nyeste resultater fra den igangværende middelalderforskning i byen, gik turen videre til Kippinge Kirke, hvor den meget vidende og humoristisk begavede sognepræst Poul Martin Hansen fortalte levende om den særprægede valfartskirke. Turen afsluttedes på det nye og spændende Middelaldercenter ved Nykøbing Falster, hvor deltagerne - efter i telte at have indtaget en middelalderfrokost, bestående af grillet lam og gris, middelaldersalat og brød - blev rundvist på det store terræn og blandt andet overværede datidens dramatiske krigskunst med blider.

I vinterens løb arrangerede Historisk Samfund i samarbejde med Folkeuniversitetet og Roskilde Museum en foredragsrække på Klostermarksskolen med hele seks foredrag om de nyeste arkæologiske fund og opdagelser i Roskilde og omegn. Foredragene var ualmindelig velbesøgte, ja talte ofte over to hundrede deltagere, hvilket vidner om den levende lokalhistoriske interesse i befolkningen og en ny forståelse for historiens nødvendighed i en turbulent verden.

Historisk Samfund har nu 85 år bag sig. Meget er nået, men mange nye mål venter i årene fremover. Kun ved at forsøge at løse dem på en måde, der svarer til nutidens krav, har Historisk Samfund imidlertid krav på fortsat anerkendelse. Og med disse bemærkninger vil jeg hermed overgive beretningen til generalforsamlingens forhåbentlig velvillige behandling.

Ernst Verwohlt